

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у
початковій школі

КУРСОВІ РОБОТИ
З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Методичні рекомендації

Укладачі: Т. Я. Грітченко, О. В. Лоюк

Умань
2022

УДК 378.147.091.33-028.42(072)

К93

Рецензенти:

Комар О. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Майданик О. В., кандидат педагогічних наук, декан факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(Протокол № 1 від 04.08.2022 р.)*

Курсові роботи з методики навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» : метод. рекомен. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Т. Я. Грітченко, О. В. Лоюк. – Умань : Візаві, 2022. – 40 с.

У посібнику викладено основні рекомендації щодо структури, змісту, обсягу курсової роботи з методики навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»; дано рекомендації щодо її виконання, оформлення і захисту; наведено критерії оцінювання роботи та процедури захисту. Посібник може бути рекомендований для здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта денної, заочної форм навчання.

УДК 378.147.091.33-028.42(072)

© Грітченко Т. Я., Лоюк О. В., уклад., 2022

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Структура курсової роботи та вимоги до змісту курсової роботи.....	5
1.1. Титульний аркуш.....	5
1.2. Зміст.....	5
1.3. Вступ.....	6
1.4. Основна частина.....	7
1.5. Висновки.....	8
1.6. Список використаних джерел.....	8
1.7. Додатки.....	9
2. Основні етапи виконання курсової роботи.....	9
3. Вибір теми курсової роботи.....	10
4. Правила оформлення курсової роботи.....	11
4.1. Загальні вимоги.....	11
4.2. Нумерація.....	11
4.3. Таблиці.....	13
4.4. Ілюстрації.....	13
4.5. Загальні правила посилання та цитування на використані джерела.....	14
4.6. Оформлення списку використаних джерел.....	16
4.7. Оформлення додатків.....	16
5. Рецензування і захист курсової роботи.....	17
6. Критерії оцінювання.....	17
7. Додаткові вказівки до написання курсової роботи.....	18
8. Додатки.....	20

Передмова

Основна мета навчальної дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”» – підготовка майбутнього вчителя початкової школи до реалізації завдань природничої, громадянської та історичної, математичної, інформатичної, технологічної, соціальної та здоров’язбережувальної, мовно-літературної освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти в контексті вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Для реалізації цих завдань школа потребує творчого вчителя, здатного збирати, аналізувати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності. Тому складовою частиною професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи у закладі вищої освіти є його наукова робота.

Курсова робота є одним із найефективніших видів самостійної науково-дослідної роботи здобувачів освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

У контексті виконання курсової роботи з дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”» студент повинен:

- засвідчити достатній рівень опанування певною методичною проблемою в ході вивчення наукових джерел;
- висловити власну думку з приводу стану її розробки в теорії і практиці навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі;
- навести результати констатувального експерименту;
- запропонувати власні пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу у вигляді розробок уроків та інших заходів або матеріалів для вчителя і учнів;
- переконати комісію і присутніх у своїй компетентності з обраної проблеми.

1. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має містити:

- ✓ титульний аркуш;
- ✓ зміст;
- ✓ вступ;
- ✓ основну частину;
- ✓ висновки;
- ✓ додатки;
- ✓ список використаних джерел.

1.1. Титульний аркуш

Титульний аркуш курсової роботи містить:

- найменування вищого навчального закладу (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини);
- назву факультету/інституту, кафедри;
- вид роботи відповідно до освітнього ступеня;
- тему роботи;
- прізвище, ім'я, по батькові автора;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника;
- місто і рік виконання (Додаток А).

1.2. Зміст

Зміст подають на початку курсової роботи. Він містить найменування та нумерацію вступу, розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), висновків, додатків, списку використаних джерел, а також номери початкових сторінок усіх структурних компонентів роботи (Додаток Б).

1.3. Вступ

Розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави та вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Вступ повинен містити:

- актуальність теми;
- мету дослідження;
- завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- методи дослідження;
- експериментальну базу дослідження
- структуру роботи.

Актуальність теми формулюється шляхом переконливого підбору аргументів із нормативних документів, наукової літератури, що характеризують стан розробки проблеми у вітчизняній та закордонній освіті, а також у практиці навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми.

Мета дослідження – це те, що в найбільш загальному вигляді повинно бути досягнуто в процесі роботи. При її формулюванні повинно бути зрозуміло: що досліджується? Для чого досліджується? Яким шляхом досягається результат?

Завдання дослідження впливають з мети і є тим мінімумом запитань, відповіді на які необхідно дати для досягнення поставленої мети. Кількість завдань дослідження повинна бути мінімальною, але необхідною і достатньою для досягнення поставленої мети (3-4 завдання).

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. В межах об'єкта міститься предмет дослідження.

Предметом педагогічного дослідження можуть бути:

- зміст, форми і методи організації навчання і виховання;
- шляхи удосконалення освітнього процесу;
- педагогічні умови, особливості, тенденції розвитку освітніх процесів;
- характеристики діяльності вчителя й учнів тощо.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виокремлюється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Перелік *методів дослідження* що застосовувалися під час роботи над проблемою, повинен бути таким, щоб забезпечити розв'язання поставлених завдань. Найбільш загальним є поділ на дві групи: *теоретичні методи*: аналіз філософської, психолого-педагогічної літератури, навчально-методичної документації; аналіз державних освітніх стандартів і підручників; історичний аналіз проблеми та предмета дослідження; моделювання в аспекті досліджуваної проблеми тощо; *емпіричні методи*: педагогічне спостереження; діагностика (опитувальники, діагностичні бесіди); педагогічний експеримент; аналіз продуктів навчальної та педагогічної діяльності тощо.

У вступі також вказується *експериментальна база* дослідження. Приклад написання вступу подано у додатку В.

1.4. Основна частина

Основна частина роботи містить, як правило, два розділи, які своєю чергою поділяються на параграфи.

У **розділі I** необхідно:

а) зробити аналіз наукових джерел з психології, педагогіки, методики навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» відповідно до проблеми дослідження;

б) розкрити сутність основних понять, використаних у дослідженні (на основі ґрунтовного аналізу літератури, порівняння

різних точок зору на сутність певних понять із посиланнями на конкретних авторів і джерела інформації, з цитуванням; визначення системи основних понять, які будуть використані у наступних розділах);

в) висвітлити психолого-педагогічні та методичні аспекти, які стосуються змісту досліджуваної проблеми;

г) зробити аналіз педагогічного досвіду з проблеми дослідження; опрацювати навчальні програми, підручники, методичні посібники.

Розділ II має включати:

а) опис методики проведення дослідження;

б) проведення експерименту та аналіз його результативності;

в) конкретні теоретичні та практичні пропозиції / рекомендації автора щодо розв'язання проблеми наукового дослідження.

Зміст розділів повинен відповідати темі наукової роботи та повністю її розкривати.

1.5. Висновки

Кожний параграф має закінчуватися невеликим висновком (1 абзац) про результати здійсненого у параграфі дослідження: «Отже...», «Таким чином...», «Результати аналізу наукових робіт дозволили нам зробити такі висновки...», «Аналізуючи різні підходи до досліджуваного поняття, ми дійшли висновків...» тощо, який, своєю чергою, має підтверджувати назву параграфу.

У загальному висновку курсової роботи потрібно лаконічно викласти дані, отримані в результаті дослідження та рекомендації щодо практичного використання здобутих результатів. Бажано, щоб загальні висновки відповідали завданням, що висувалися для реалізації поставленої мети, і розкривали їх сутність.

1.6. Список використаних джерел

Список використаних джерел містить праці, на які робилися покликання або які використовувалися в роботі.

1.7. Додатки

Додатки – інформативні матеріали, які не використовуються в роботі при аналізі, а лише підтверджують певні положення. Це можуть бути таблиці, схеми, малюнки, зразки планів-конспектів уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ», розробки сценаріїв позакласних заходів, анкети, тести тощо. Обсяг додатків у загальному обсязі курсової роботи не враховується.

2. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи з дисципліни «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» складається з наступних етапів:

- вибір теми дослідження;
- визначення об'єкта і предмета дослідження, постановка мети та завдань;
- підбір та опрацювання наукових, методичних джерел з проблеми дослідження;
- розробка з керівником плану роботи;
- написання першого теоретичного розділу роботи, перевірка керівником, корекція змісту відповідно до зауважень;
- розробка схеми експериментального дослідження проблеми та пошук методик діагностування виокремлених показників;
- проведення експерименту за схемою в обраних закладах освіти;
- аналіз результатів експерименту;
- розробка для впровадження в практику роботи початкової школи матеріалів щодо розв'язання проблеми дослідження;
- опис цієї частини роботи, корекція після перевірки керівника;

- завершення роботи й оформлення матеріалів відповідно до вимог, передача на кафедру для перевірки й оцінювання керівником;
- підготовка доповіді та презентації для публічного захисту результатів дослідження;
- захист роботи, оформлення звітних документів (протоколу захисту курсової роботи).

3. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсових робіт розробляється викладачами кафедри, які здійснюють керівництво з їх написання. Вона повинна бути актуальною, відповідати сучасному етапу розвитку методики навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ», передбачати можливість здійснення теоретичного аналізу й експериментального дослідження проблеми; розширювати обсяг знань студентів з теми.

Тематика курсових робіт щорічно оновлюється, затверджується на засіданні кафедри, пропонується студентам для вибору. Передбачається варіант затвердження власної пропозиції студентом теми курсової роботи. При виборі теми курсової роботи студент повинен враховувати свій науковий і практичний інтерес до проблеми; обсяг та характер робіт, що необхідно буде виконати; здатність співпрацювати з керівником.

Пропозиції щодо тематики дослідження певної проблеми можуть надходити і від навчальних закладів (шкіл, ліцеїв, гімназій). Бажано, щоб тематика курсових робіт була пов'язана з планом наукових досліджень кафедри; спрямовувалась на дослідження шляхів найефективнішого використання методів, засобів навчання й форм організації навчально-виховної діяльності з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Тематика курсових робіт пропонується студентам на початку навчального року з тим, щоб вони могли заздалегідь обрати тему дослідження; визначити завдання, виконання яких необхідне для

досягнення поставленої мети; спланувати свою діяльність таким чином, щоб до періоду проходження педагогічної практики визначити обсяг робіт, які підлягають експериментальній перевірці, і включати його до індивідуального дослідницького завдання; своєчасно оформити результати роботи.

Студентами заочної форми навчання, які працюють у школі, можуть бути обрані теми курсових робіт, узгоджених з напрямками дослідження їх педагогічних колективів.

Обрана тема обговорюється з керівником; складається календарний план робіт; визначаються завдання відповідно до змісту дослідження.

Перелік тем, закріплених за студентами, після затвердження на засіданні кафедри зберігається в документах кафедри й деканату.

4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні вимоги

Курсову роботу оформляють на білому папері формату А4 (297Х210мм) на одній стороні аркуша через 1,5 міжрядкові інтервали з висотою букв і цифр 14 кеглів шрифтом Times New Roman. Текст необхідно набирати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Обов'язкова нумерація сторінок. Відстань між заголовком і текстом – 15-20 мм. Шрифт – чорного кольору. Щільність тексту однакова по всій роботі. Сторінка повинна містити не менше 28–30 рядків по 57–60 знаків у кожному (з урахуванням інтервалів).

Найменування розділів і підрозділів мають бути короткими. Найменування розділів та окремих структурних компонентів роботи (зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки) записують у вигляді заголовків (симетрично текстові) великими буквами; найменування підрозділів з абзацу малими літерами (крім першої прописної).

Перенесення слів у заголовках не допускаються. Крапку наприкінці заголовка не ставлять. Кожен розділ рекомендується починати з нової сторінки.

4.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, параграфів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака «№».

Номери сторінок проставляються у верхньому правому куті без крапки після цифри. Обсяг курсової роботи до 35 сторінок основного тексту (без списку використаних джерел і додатків).

Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться. Зразок титульного аркуша курсової роботи наведений у Додатку А.

На другій сторінці подається зміст. *Зміст* – це остаточно відредагований план курсової роботи з вказівкою сторінок кожного розділу і параграфа в тексті (див. Додаток Б).

Вступ, кожний розділ, висновки, додатки, список використаних джерел слід починати з нової сторінки.

Параграфи варто нумерувати в межах кожного розділу. Номери параграфів складаються з номерів розділу і підрозділу, розділених крапкою (1.1.; 1.2. тощо). Наприкінці номера підрозділу також ставиться крапка.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рис.» («Мал.») і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу).

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над

відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад, «Продовж. табл. 1.2.»

4.3. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць.

Приклад побудови таблиці

Таблиця (номер)

Назва таблиці

№ з/п	Заголовки граф		Заголовки граф	
	Підзаголовки граф	Підзаголовки граф	Підзаголовки граф	Підзаголовки граф

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву таблиці і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву таблиці наводять жирним шрифтом.

4.4. Ілюстрації

Ілюструють курсову роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданним пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їх номерів.

Підпис під ілюстрацією, зазвичай, має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.» («Мал.»);

- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку № арабськими цифрами;

- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображуваного.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсовій роботі є: креслення, рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

4.5. Загальні правила цитування та покликання на використані джерела

Цитування – пряме використання першоджерела з покликанням на нього. Покликання дають змогу відшукати документи й перевірити вірогідність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Покликання варто здійснювати на останні видання публікацій.

Загальні вимоги до цитування:

- текст цитати починається і закінчується лапками й наводиться зі збереженням особливостей авторського написання:

До прикладу: Т. Байбара зауважує: «Учень засвоює наукові знання, уважно слухаючи і сприймаючи пояснення вчителя та розглядаючи природні об'єкти і наочні посібники, які демонструються на уроці, через проведення самостійних спостережень і дослідів над рослинами і тваринами, спостереження явищ і предметів неживої природи, а також за допомогою вивчення матеріалу підручника»;

- пропуск слів, речень допускається без перекручень авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати:

До прикладу: Л. Нарочна вважає: «Яке б педагогічне явище не вивчалось, його потрібно розглядати всебічно, розкривати внутрішні тенденції його розвитку ...»;

- під час цитування у непрямій формі в самому реченні дається вказівка на авторство, а далі розкривається зміст думки:

До прикладу: Один із засновників методичної системи викладання природознавства, О. Герд, відзначав, що реальні знання людство одержало шляхом спостережень, порівнянь, дослідів, а ніяк не читанням статей [10], тому спостереження є одним з основних методів придбання природничих знань у початкових класах.

- коли у тексті подається цитата, то потрібно здійснювати покликання не лише на порядковий номер джерела відповідно до його нумерації у списку використаних джерел, а й вказувати сторінку наукової роботи, з якої використано цитату:

До прикладу: У підручнику «Дидактика початкової освіти» О. Савченко відзначає: «У навчальному процесі мають використовуватися засоби навчання, різноманітні за функціями, змістом і способами сприймання учнями. Це зумовлено віковими особливостями молодших школярів, багатопредметністю початкової школи, а також логікою процесу пізнання, яке здійснюється через різні види сприймання, мислення й мовлення» [20, с. 317].

- коли автор здійснювати покликання на одне джерело, але наводить з нього кілька цитат, то у кожному наступному випадку можна вказувати «там само» та номер сторінки, з якої цитується матеріал: [там само, с. 5].

При написанні курсової роботи студент має здійснювати покликання на джерела, з яких запозичено певні матеріали (не цитати). Покликання в таких випадках оформлюють так: [18], де 18 – порядковий номер джерела в списку джерел. Якщо потрібно здійснити покликання на декілька видань, то оформлюють так: [5; 7; 10; 23] (вказуються порядкові номери в списку джерел). В окремих випадках, коли номер сторінки вказати неможливо,

скажімо в Інтернет-публікації, то покликання оформлюють так: [23], де 23 – номер джерела у списку.

При покликанні на ілюстрації, схеми чи таблиці роботи їх позначають порядковим номером розділу та ілюстрації (схеми, таблиці), до прикладу: рис. 1.2., схема 2.2., табл. 1.4. (у першому розділі другий рисунок, у другому розділі друга схема, у першому розділі четверта таблиця).

Числа та знаки у тексті. Великі круглі числа (тисячі, мільйони, мільярди) зручніше писати у вигляді поєднання цифр зі скороченням тис., млн, млрд, наприклад, 6 тис., 12 млн., 14 млрд.. Знак №, §, С, % у тексті може стояти тільки біля цифри. Якщо такий знак застосований без поєднання з числом у цифровій формі, то його замінюють словом.

Довільні скорочення слів застосовувати неприпустимо. Щоб правильно користуватись скороченнями, варто звертатись до словників прийнятих скорочень, які можна знайти у довідкових виданнях.

4.6. Оформлення списку використаних джерел

У списку використаних джерел подається перелік підручників, посібників, статей із журналів, брошур, довідників, інтернет-ресурсів тощо, що використовувались у процесі виконання роботи (не менше 25 найменувань). Всі джерела у списку необхідно оформити згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) та розмістити в алфавітному порядку.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел наведено у Додатку Г.

4.7. Оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи покликань у тексті курсової роботи.

Кожний новий додаток повинен починатися з нової сторінки.

Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток....» і велика літера, що позначає додаток. Додатки варто позначати послідовно великими літерами

української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ (до прикладу, Додаток А тощо).

Додаток повинен мати заголовок, надрукований у наступному рядкові малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки.

5. РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу рецензує викладач – керівник курсової роботи. У рецензії відзначаються позитивні сторони і недоліки роботи, подається інформація щодо допущення чи недопущення її до захисту.

Роботи, які не відповідають установленим вимогам, повертаються на доопрацювання.

Порядок захисту курсової роботи:

1. Виступ автора (до 5 хвилин), в якому розкривається основний зміст роботи, результати експериментального дослідження, висловлюються власні пропозиції та методичні рекомендації.

2. Відповіді автора на запитання членів комісії та присутніх на захисті студентів щодо досліджуваної проблеми.

3. Оцінювання членами комісії змісту та захисту курсової роботи.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

За результатами захисту курсової роботи студент отримує оцінку («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), яку викладач виставляє в екзаменаційну відомість.

Під час оцінювання курсової роботи враховується: актуальність теми, її обґрунтування; глибина аналізу використаної літератури; аналіз сучасного педагогічного досвіду, передового досвіду вчителів; вміння розробити методику експерименту й опрацювати його результати; ступінь самостійності й творчого підходу студента

до написання курсової роботи; використання новітніх технологій; мовностилістична грамотність у написанні роботи; правильність та оригінальність оформлення курсової роботи. Виконання курсової роботи має розв'язувати не стільки наукові проблеми, скільки бути свідченням того, що автор навчився самостійно здійснювати науковий пошук, бачити професійні проблеми та вміти їх розв'язувати.

Оцінку **«відмінно»** отримує студент, робота якого має цільову спрямованість, містить глибокий аналіз обраної теми та практичний результат, висновки про позитивні моменти і недоліки, пропозиції щодо усунення недоліків, акуратно і правильно оформлена.

Оцінку **«добре»** одержує студент за роботу, у якій виконані всі зазначені вимоги, але є деякі недоліки методичного характеру, недостатньо аргументовані висновки й пропозиції.

Оцінку **«задовільно»** отримує студент, роботі якого притаманний неглибокий аналіз досліджуваної проблеми, висновки та пропозиції слабо аргументовані, текст оформлено неакуратно.

Якщо при захисті курсової роботи студент отримав оцінку **«незадовільно»**, то рішенням кафедри йому пропонується нова тема роботи, яку потрібно виконати у встановлений термін.

Узагальнені критерії оцінювання якості виконання курсової роботи наведені в Додатку Д.

7. ДОДАТКОВІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

У процесі написання курсової роботи керівником надаються консультації щодо її виконання. Студент зобов'язаний радитися з науковим керівником. Якщо цього не відбувалося, робота для перевірки й оцінювання не приймається.

Повністю оформлену роботу потрібно здати на перевірку керівникові. При необхідності вона доопрацьовується, а потім допускається до захисту.

1. На **кожному етапі** написання курсової роботи керівнику подається чернетка, у якій:

- 1) виокремлено абзаци;
- 2) пронумеровані сторінки;
- 3) текст набраний через два інтервали (для запису зауважень).

2. Науковий керівник має право записувати зауваження на чернетці, але не зобов'язаний виправляти орфографічні, пунктуаційні та граматичні помилки. Робота з великою кількістю таких помилок не рецензується і повертається студентові.

3. Робота виконується від першої особи множини: «Ми підтримуємо думку ...», «...проаналізувавши різні підходи до поняття «екологічна культура», ми визначаємо його як...».

4. Курсова робота, написана на тему, яка рішенням засідання кафедри не затверджувалася, для перевірки не приймається!

Приклад оформлення титульної сторінки курсової роботи

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

КУРСОВА РОБОТА

з «Методики навчання інтегрованого курсу “Я досліджую світ”»

на тему:

**«ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ”»**

Виконала:

студентка _ курсу _ групи
спеціальності 013 Початкова освіта

Керівник:

канд. пед. наук, доцент

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS
Члени комісії _____

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціал)

м. Умань - 20 __рік

Приклад оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖУВАНОЇ ПРОБЛЕМИ	5
1.1. Сутність екологічної компетентності як наукової категорії.....	5
1.2. Вікові детермінанти формування екологічної компетентності у молодших школярів.....	10
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ	16
2.1. Діагностика стану сформованості досліджуваного феномену.....	16
2.2. Педагогічні умови формування екологічної компетентності у молодших школярів на уроках «Я досліджую світ».....	21
ВИСНОВКИ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	36
ДОДАТКИ	39

Приклад оформлення вступу курсової роботи

ВСТУП

Актуальність проблеми. На сучасному етапі складних і динамічних взаємовідносин суспільства із навколишнім середовищем загострюються екологічні проблеми, які комплексно проявляються у соціальній, демографічній, економічній і духовній сферах розвитку суспільства. Нинішня соціокультурна і екологічна ситуація істотно змінює роль освіти, ключовою метою якої має стати формування екологічної компетентності особистості.

Екологічна компетентність розглядається як здатність застосовувати екологічні знання й досвід у життєвих ситуаціях, керуючись пріоритетністю екологічних цінностей і непрагматичною мотивацією взаємодії з довкіллям на основі усвідомлення особистої причетності до екологічних проблем і відповідальності за екологічні наслідки власної діяльності.

Сенситивним періодом формування екологічної компетентності є молодший шкільний вік. У Державному стандарті початкової освіти (2018 р.) зазначено, що саме в освітньому процесі початкової школи в учнів закладаються основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів з розумінням важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства.

Дослідження проблеми формування екологічної компетентності молодших школярів є об'єктом наукових пошуків вітчизняних учених Н. Бібік, Т. Байбари, В. Бондаря, В. Вербицького, Н. Коваль, О. Онопрієнко, О. Пометун, Г. Пустовіта, О. Савченко та ін. Науковці особливу увагу в означеному контексті звертають на процес формування екологічної

компетентності учня шляхом засвоєння системи інтегрованих знань про природу, способів навчально-пізнавальної діяльності, розвитку ціннісних орієнтацій у різних сферах життєдіяльності та природоохоронної практики.

Вважаємо, що формування екологічної компетентності учнів початкової школи ефективно здійснюватиметься у процесі цілеспрямованого навчання в наближених до реального життя умовах, в процесі розв'язання життєвих ситуацій, виконання практичних робіт і різнорівневих завдань, рольових та дидактичних ігор, участі в діалогах, суспільно корисних акціях, що забезпечує інтегрований курс «Я досліджую світ».

Актуальність означеної вище проблеми зумовили вибір нашого дослідження: **«Формування екологічної компетентності у молодших школярів на уроках “Я досліджую світ”»**.

Мета дослідження – обґрунтувати педагогічні умови формування екологічної компетентності у молодших школярів на уроках «Я досліджую світ».

Відповідно до мети визначено **завдання дослідження**:

1. На основі аналізу наукових джерел розкрити сутність поняття «екологічна компетентність».

2. З'ясувати вікові детермінанти формування екологічної компетентності у молодших школярів.

3. Визначити стан сформованості екологічної компетентності у молодших школярів.

4. Обґрунтувати педагогічні умови формування екологічної компетентності у молодших школярів на уроках «Я досліджую світ».

Об'єкт дослідження – освітній процес початкової школи.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування екологічної компетентності у молодших школярів на уроках «Я досліджую світ».

Реалізація завдань курсової роботи здійснювалася через комплекс *методів наукового дослідження*: теоретичних – вивчення та аналіз педагогічної, методичної та психологічної

літератури з проблеми дослідження, фахових періодичних видань; спостереження за освітнім процесом; емпіричних – анкетування, тестування; методів обробки результатів, що включають кількісну обробку методами математичної статистики та якісну обробку.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота виконувалась на базі Шевченківської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату з поглибленим вивченням предметів гуманітарно-естетичного профілю Черкаської обласної ради.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (38 найменувань), додатків.

**Приклади оформлення списку літератури
згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.
Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила
складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	Книги
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укراгропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 1998. 124 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн.

	III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	<p>Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с.</p> <p>Фауна України. В 40 т. Т. 36. Инфузории. Вып. 1. Суктории (Ciliophora, Suctorea) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.</p>
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	<p>Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с.</p> <p>Брігхем Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.</p>
	Частина видання
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрями розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.</p> <p>Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-</p>

	<p>практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.</p>
Статті з продовжуваних та періодичних видань	<p>Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i>. 2013. Вип. 148. С. 31–34.</p> <p>Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт</i>. 2016. № 6. С. 23–28.</p> <p>Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i>. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendeliana Brunensis</i>. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.</p>
	Електронні ресурси
Книги	<p>Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2021).</p>
Законодавчі документи	<p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2021).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр.</p>

	політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2021).
Періодичні видання	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i>. 2013. № 10. URL: http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2021).</p> <p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2021).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2021).
	Інші документи
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 9 листоп.</p>

	<p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік.</i> 2015. № 51. С. 21–42.</p> <p>Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. <i>Вища школа.</i> 2017. № 7. С. 106–107.</p>
Стандарти	<p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p> <p>СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)</p>
Патенти	<p>Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.</p>
Авторські свідоцтва	<p>А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.</p>
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p>

	Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1)

Додаток Д

Узагальнені критерії оцінювання якості виконання курсової роботи

	Назва частини роботи	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
	Вступ	Рівень актуальності проблеми	5
		Наявність, повнота і відповідність вимогам до науково-дослідного апарату	5
			10
	Теоретичний розділ	Теоретична обґрунтованість проблеми та шляхів її розв'язання, наявність аналізу ключових понять	15
		Критичність аналізу, наявність власної позиції	10
			25
	Практичний розділ	Відповідність емпіричних матеріалів теоретичним посилкам. Повнота емпіричного дослідження. Наявність наочного представлення емпіричних матеріалів (графіки, діаграми, таблиці)	20
		Обґрунтованість висновків, що випливають із результатів емпіричних досліджень	10
		Наявність власних пропозицій щодо удосконалення освітнього процесу у вигляді розробок уроків та інших заходів або матеріалів для вчителя і учнів	5
			35
	Висновки	Повнота висновків та їх відповідність	10

		завданням	
Список використаних джерел		Правильність оформлення наукових джерел	1
		Відповідність використаних наукових джерел темі дослідження	1
		Наявність сучасних видань (за останні 6 років)	1
		Логічний зв'язок з покликаннями в тексті	1
		Достатність кількості джерел (не менше 25)	1
			5
Захист роботи		Відповідність доповіді змісту наукової роботи	5
		Якість вербального висвітлення доповіді	5
		Повнота відповідей на запитання	5
			15
	Наявність додатків		5
	Наявність у роботі граматичних, орфографічних, технічних помилок		-5
РАЗОМ			100

Мовленнєві стандарти для написання курсової роботи

Проблема ...перебуває у центрі уваги...

Цей підхід базується на дослідженнях...

Зазначимо, що...

Заслуговує на особливу увагу...

Таким чином, як бачимо,...

Прийнято вважати, що...

Так, у словниках ... поняття...

Загальновідомо, що...

Є думка, що...

Згідно з точкою зору...

Відповідно до концепції...

Як вважає...

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про неоднозначність визначення поняття...

Проаналізувавши ці умови, ... вважаємо за необхідне подати їх таким чином...

Дослідженням цієї проблеми займалися...

У підкріплення цієї думки наведемо слова...

Можна погодитися з визначенням...

Таким чином, проведене дослідження підтверджує, що...

Аналізуючи різні підходи до досліджуваного поняття, ми стверджуємо, що...

Отже, є всі підстави зробити такий висновок...

Як підсумок зазначимо, що...

Сформулюємо основні висновки та рекомендації...

Підсумовуючи все сказане, відзначимо, що...

Здійснене дослідження дозволяє зробити такі висновки...

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Використання ігрових методів навчання на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі.
2. Використання ігрових форм контролю та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
3. Використання інтерактивних методів навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
4. Використання краєзнавчого матеріалу на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
5. Використання педагогічного потенціалу уроків «Я досліджую світ» у моральному вихованні молодших школярів.
6. Використання технічних засобів навчання в процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
7. Виховання емоційно-ціннісного ставлення до природи у молодших школярів на уроках «Я досліджую світ».
8. Виховання національних цінностей у молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
9. Дидактичний потенціал технології технічної творчості в контексті вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»
10. Дидактичні можливості технології дослідницького навчання у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
11. Диференціація навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
12. Дослід як метод наукового пізнання природи на уроках «Я досліджую світ».
13. Екологічне виховання молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
14. Екскурсія як форма екологічного виховання учнів початкової школи.

15. Естетичне виховання учнів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

16. Засоби активізації пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках «Я досліджую світ».

17. Засоби стимулювання пізнавальних інтересів молодших школярів на уроках «Я досліджую світ».

18. Індивідуалізація завдань для самостійної роботи на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

19. Індивідуалізація навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

20. Куточок живої природи як база для проведення довготривалих спостережень учнями початкової школи.

21. Метод проєктів у формуванні дослідницьких умінь у молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

22. Методика вивчення біологічних понять на уроках «Я досліджую світ».

23. Методика використання історичного матеріалу на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

24. Методика використання правознавчого матеріалу на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

25. Методика ознайомлення молодших школярів з державними символами України на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

26. Методика ознайомлення молодших школярів з національною символікою на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

27. Методика організації та проведення екскурсій з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.

28. Методика постановки дослідів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

29. Методика проведення нестандартних уроків з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (на прикладі одного із типів).

30.Методика формування громадянських якостей у молодшого школяра на уроках «Я досліджую світ».

31.Методика формування культури поведінки учнів початкової школи на уроках «Я досліджую світ».

32.Методика формування правосвідомості в молодших школярів на уроках «Я досліджую світ».

33.Методика формування споживчої культури на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

34.Методика формування у молодших школярів усвідомлення своєї належності до українського суспільства.

35.Методика формування у молодших школярів уявлень про людину як частину природи та суспільства на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

36.Методика формування у молодших школярів уявлень про різноманітність народів та їхніх культур у світі.

37.Методика формування уявлень про людські чесноти в учнів початкової школи на уроках «Я досліджую світ».

38.Моделювання як метод ознайомлення молодших школярів з навколишнім світом.

39.Наочні засоби навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.

40.Національне виховання молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

41.Організаційно-педагогічні умови формування практичних умінь в учнів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

42.Організація дослідницької діяльності молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

43.Організація і методика проведення роботи на географічному майданчику.

44.Організація самостійної роботи учнів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

45.Організація спостережень при ознайомленні першокласників з сезонними змінами у природі.

46. Організація творчої діяльності молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

47. Особистісно орієнтоване навчання і виховання учнів початкової школи у процесі вивчення курсу «Я досліджую світ».

48. Особливості використання традиційних та активних методів навчання в процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

49. Патріотичне виховання учнів початкової школи засобами краєзнавчого матеріалу на уроках «Я досліджую світ».

50. Природоохоронна робота учнів 1–4 класів як засіб екологічного виховання.

51. Проблемне навчання в контексті освоєння змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ» молодшими школярами.

52. Проектна діяльність молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

53. Профорієнтаційна робота з молодшими школярами на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

54. Психолого-педагогічні умови активізації навчальної діяльності молодших школярів на уроках «Я досліджую світ».

55. Психолого-педагогічні умови розвитку творчої уяви молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

56. Реалізація міжпредметних зв'язків у процесі засвоєння учнями природничих понять.

57. Реалізація міжпредметних зв'язків у процесі засвоєння учнями суспільствознавчих понять.

58. Реалізація фенологічного принципу навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

59. Розвивальні можливості народознавчого матеріалу на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

60. Розвивальні можливості позакласної роботи в контексті освоєння молодшими школярами змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

61. Розвиток довільної пам'яті в учнів початкової школи на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

62. Розвиток допитливості у молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

63. Розвиток дослідницьких умінь молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

64. Розвиток критичного мислення молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

65. Розвиток пізнавальних здібностей учнів початкової школи на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

66. Розвиток пізнавальної активності учнів початкової школи на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

67. Розвиток пізнавальної самостійності учнів початкової школи на уроках «Я досліджую світ».

68. Розвиток природничих уявлень і понять при вивченні інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

69. Розвиток самостійності молодших школярів під час виконання домашніх завдань з курсу «Я досліджую світ».

70. Розвиток творчого мислення молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

71. Розвиток ціннісного ставлення до праці в учнів початкової школи у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

72. Роль натуральних засобів навчання у формуванні природничих понять у молодших школярів.

73. Роль позакласної роботи у формуванні екологічних понять у молодших школярів.

74. Роль самостійної роботи у формуванні наукового світогляду учнів початкової школи на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

75. Рольова гра як спосіб формування соціально безпечної поведінки молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

76. Спостереження – провідний метод вивчення навколишнього світу в початковій школі.

77. Сучасний урок «Я досліджую світ» у початковій школі: організаційно-методичні вимоги.

78. Трудове виховання молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

79. Формування в учнів навичок практичної діяльності у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

80. Формування географічної компетентності молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

81. Формування громадянської компетентності в учнів початкової школи на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

82. Формування екологічної культури молодших школярів у позакласній роботі.

83. Формування здоров'язбережувальної компетентності молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

84. Формування і розвиток основних природничих понять в учнів 2-го класу на уроках «Я досліджую світ».

85. Формування і розвиток основних природничих понять в учнів 3-го класу на уроках «Я досліджую світ».

86. Формування і розвиток основних природничих понять в учнів 4-го класу на уроках «Я досліджую світ».

87. Формування інтересу до дослідницької діяльності у молодших школярів на уроках «Я досліджую світ».

88. Формування комунікативних умінь в учнів початкової школи у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

89. Формування мисленнєвої діяльності молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

90. Формування навичок здорового способу життя на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

91. Формування навчальної мотивації в учнів початкової школи на уроках «Я досліджую світ».

92.Формування основ підприємливості та фінансової грамотності у молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

93.Формування навичок тайм-менеджменту в учнів початкової школи на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

94.Формування основних екологічних уявлень і понять у молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

95.Формування пізнавального інтересу в молодшого школяра в процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

96.Формування природничих понять у молодших школярів засобами усної народної творчості.

97.Формування соціальної компетентності в учнів початкової школи на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

98.Формування суспільствознавчих понять у молодших школярів засобами інтерактивного навчання на уроках «Я досліджую світ».

99. Формування у молодших школярів знань про людину як живий організм на уроках «Я досліджую світ».

100.Формування цілісного уявлення про навколишній світ у молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».